

ARNHEMSE PLACEMAKERS ZOEKEN (EN VINDEN) HET RIJNGOUD

Stad en Rijn beter met elkaar verbinden, dat is waarvoor Arnhem placemaking inzet. De stad doet op grote schaal aan placemaking en legt daarbij veel accent op communicatie en samenwerking.

Arnhem, met nu 150.000 inwoners, ontstond in de middeleeuwen aan de Jansbeek: een beek die vanaf de Veluwe heuvels naar de rivier de Rijn stroomt. De waterkracht van de beek werd gebruikt voor papiermolens die de ontwikkeling van Arnhem mogelijk maakten.

Euwenlang stroomde de Rijn enkele kilometers ten zuiden van de stad. In 1530 werd de loop van de rivier naar het noorden verlegd om tol te kunnen heffen. Tijdens de latere groei van Arnhem werd de Rijn een soort achterkant van de stad. Stadsuitbreidingen in de 21e eeuw vonden voornamelijk ten zuiden van de Rijn plaats. Behalve een achterkant werd de rivier daarmee ook een barrière tussen het noordelijke en het zuidelijke stadsdeel.

Eén van de belangrijkste ambities van Arnhem is om de grote potenties van de Rijn (het Rijngoud) beter te benutten en van de rivier een verbinding in plaats van een barrière te maken. Dat is een enorme opgave, want de rivieroeveren zijn zo'n vijftien kilometer lang. Arnhem kiest daarom voor een stapsgewijze benadering, waarin placemaking een belangrijke rol speelt.

Het prachtige rivierenlandschap

Het afgelopen decennium heeft de nadruk vooral gelegen op het verbinden van de binnenstad met de Rijn. Het accent verschuift nu naar de oevers die tegenover en aan weerszijden van de binnenstad liggen.

Het doel van placemaking is om een voedingsbodeme te kweken voor toekomstige ontwikkelingen: zowel kleinschalige tijdelijke als gebiedsontwikkelingen op langere termijn. Arnhem gaat daarbij niet uit van vastomlijnde plannen, maar van een proces van placemaking. Behalve concrete placemaking-activiteiten omvat dit de vorming van een netwerk en een communicatietraject.

Er is een Rijngroep gevormd van partijen die verbonden zijn met de Rijn en die hart voor Arnhem hebben. Daar zitten onder meer projectontwikkelaars in, een roeivereniging, creatieve ondernemers, culturele instellingen en de gemeente. De groep komt een paar keer per jaar bij elkaar om informatie uit te wisselen en te brainstormen. Het idee is dat het grote netwerk van de groep een sterke lobby kan vormen voor een betere verbinding tussen Arnhem en de Rijn. Ook kunnen de deelnemende partijen zelf aan placemaking doen.

Stadsstrandje

Communicatie is een andere belangrijke pijler. Die moet een breed publiek ervan bewust maken hoe mooi de rivier is, wat er allemaal te doen is en welke mogelijkheden hij biedt. De Rijngroep en zijn netwerk laten via sociale media onder meer zien wat er gebeurt langs de Rijn. Veel communicatie is persoonlijk, zoals filmpjes van Arnhemmers die recreëren aan de Rijn.

Arnhem heeft relatief veel creatieve ondernemers die culturele activiteiten en festivals organiseren. Die partijen vormen de basis voor placemaking langs de Rijn. De gemeente ondersteunt hun initiatieven met subsidies en eenvoudige vergunningsprocedures. Zo ontstaan er steeds meer aanleidingen om de rivieroever op te zoeken.

De afgelopen jaren zijn er Kademarkten, Kadedagen, stadsstrandjes, een circustheater en meerdere festivals aan de rivier georganiseerd. Ook vaart er tijdens de zomermaanden een pontje tussen het stadscentrum en Stadsblokken, de groene overkant.

Door deze activiteiten verandert de mindset van bewoners en bezoekers. Waar de rivier eerst moeilijk vindbaar was en niet uitnodigde tot een bezoek, gaan steeds meer mensen naar de oevers om er te recreëren. Beetje bij beetje verbindt de rivier zo Arnhem-Noord en Arnhem-Zuid.

Het pontje verbindt de oevers

Kademarkt

De oude functie van de Rijnkade komt weer tot leven tijdens de jaarlijkse Kadedagen. Bezoekers kunnen prachtige oude schepen, stoommotoren en andere scheepsmotoren bekijken en maritieme ambachten zien als zeil naaien, netten boeten en touwsplitsen. Ook is een historische havenkraan aan de stad geschonken. Die heeft een prominente plek gekregen op de benedenkade.

Meerdere keren per jaar werden Kademarkten georganiseerd; brocantes van een kilometer lang tussen de twee Rijnbruggen. Op die markten verkochten bewoners hun bijzondere waren en konden bezoekers genieten van livemuziek en culturele acts. Ook exploiteert een horecaondernemer sinds een paar jaar een succesvol stadsstrand op de benedenkade.

Het gebied Stadsblokken wordt in de toekomst deels groen festivalterrein. Als opmaat hiervoor worden er nu al meerdere culturele evenementen per jaar gehouden. Festival De Luie Hond en Cirque de la Liberté zijn mooie voorbeelden van evenementen die de link met het water leggen. De rivier vormt een prachtig decor. Doordat deze activiteiten veel mensen trekken, verandert het perspectief op de stad. Arnhem ziet er namelijk heel anders uit vanaf Stadsblokken en bezit hier een bijzondere stedelijke kwaliteit, iets wat tot voor kort alleen bij *the happy few* bekend was.

Er wordt nog een historische haven aangelegd. Ter voorbereiding hierop is hier nu al een horecapaviljoentje met werkplaats gebouwd. In de zomer vaart een veerpontje tussen de binnenstad en Stadsblokken. Ook het pontje zorgt ervoor dat de Rijn niet scheidt maar verbindt.

De ervaringen met placemaking in Arnhem zijn tot nu heel positief. De initiatieven en activiteiten lokken de Arnhemmers naar de Rijn en brengen rivier en stad bij elkaar. Er is een sfeer ontstaan waarin ruimte is voor samenwerking, avontuur, ambitie en plezier.

Placemaking is in de ogen van Arnhem het creëren van verblijfskwaliteit op een plek waar die nog niet aanwezig was. Het legt kwaliteiten bloot van een gebied met potenties. Het lokt mensen naar een plek en laat hen een nog onontdekt stuk daarvan beleven: soms nog rauw en industrieel, maar altijd authentiek en met een randje van avontuur. Placemaking laat je anders naar de stad kijken. Het is een voorbode van iets nieuws en een vooruitzicht op de zich verder ontwikkelende stad.